

Temat pracy doktorskiej: Uwarunkowania postaw młodzieży z niedostosowaniem społecznym wobec osób z niepełnosprawnością ruchową

Niniejsza rozprawa naukowa została zredagowana na temat „Uwarunkowania postaw młodzieży z niedostosowaniem społecznym wobec osób z niepełnosprawnością ruchową”. Poruszane w niej kwestie dotyczyły problematyki wybranych uwarunkowań: osobowych, społecznych i rodzinnych, problematyki postaw oraz zachowań, jakie prezentowały osoby z niedostosowaniem społecznym wobec osób z niepełnosprawnością ruchową.

W badaniach przeprowadzonych na potrzeby niniejszej pracy uczestniczyło 120 osób z niedostosowaniem społecznym, w wieku 14 do 18 lat, mieszkających w Młodzieżowych Ośrodkach Wychowawczych.

Głównym problemem rozprawy było sprawdzenie, jaki będzie związek pomiędzy wybranymi osobowymi, społecznymi i rodzinnymi uwarunkowaniami funkcjonowania młodzieży z niedostosowaniem społecznym a ich postawami wobec osób z niepełnosprawnością ruchową.

Do przeprowadzenia badań właściwych wykorzystano: Kartę informacyjną, Skalę Samooceny (SES), Skalę Wartości (RVS), podskalę Nieprzystosowanie Rówieśnicze (Koleżeńskie) w Skali Nieprzystosowania Społecznego (SNS), Kwestionariusz Retrospektywnej Oceny Postaw Rodzicielskich (KPR – Roc.) – wersje dla matki i ojca, Skalę Postaw Wobec Osób Niepełnosprawnych (SPWON), Skalę Oceny Zachowań wobec Osób z Niepełnosprawnością Ruchową (SOZ – ONR) – wersje dla dziewcząt i chłopców, oraz analizę dokumentów. Ich szerszy opis został umieszczony w rozdziale 5 niniejszej pracy.

Z przeprowadzonych badań własnych można wysnuć wniosek, że pomiędzy nasileniem niedostosowania społecznego a postawami badanej młodzieży wobec osób z niepełnosprawnością ruchową nie ma związku. Hipoteza szczegółowa, pierwsza przyjęta w pracy nie potwierdziła się w badaniach własnych. Z badań własnych wynikał również kolejny wniosek, że pomiędzy ogólną samooceną i niestabilną samooceną badanej młodzieży a ich ogólną postawą wobec osób z niepełnosprawnością ruchową nie było związku. Jednie pomiędzy niską samooceną badanej młodzieży a ich negatywnymi postawami wobec osób z niepełnosprawnością ruchową występował związek silny, istotny statystycznie. Oznaczało to,

że im niższa była samoocena badanej młodzieży tym ich postawy wobec osób z niepełnosprawnością ruchową były bardziej negatywne. Hipoteza szczegółowa, druga zaproponowana w pracy potwierdziła się w badaniach własnych, tylko częściowo.

Wyniki badań własnych pokazały także, że pomiędzy preferencją wartości instrumentalnych i ostatecznych badanych osób z niedostosowaniem społecznym a ich negatywnymi postawami przejawianymi wobec osób z niepełnosprawnością ruchową związek był słaby, ale istotny statystycznie. Hipoteza szczegółowa, trzecia potwierdziła się w badaniach własnych, tylko częściowo. Rezultaty badań własnych pokazały też, że pomiędzy nietrwałą jakością relacji rówieśniczych, w jakie wchodziła młodzież w placówkach resocjalizacyjnych a ich negatywnymi postawami wobec osób z niepełnosprawnością ruchową występował słaby, ale istotny statystycznie związek. Przedostatnia hipoteza przyjęta w pracy potwierdziła się w badaniach własnych też, tylko częściowo. Rezultaty badań własnych pozwoliły sformułować kolejny istotny wniosek, że retrospektywna ocena postaw rodzicielskich matki nie miała związku z ogólną postawą badanej młodzieży prezentowaną wobec osób z niepełnosprawnością ruchową. Natomiast retrospektywna ocena postaw rodzicielskich ojca przez badaną młodzież w postawie odrzucenia i w braku respektowania autonomii dziecka miała związek z ich negatywnymi postawami wobec osób z niepełnosprawnością ruchową. Ostatnia hipoteza szczegółowa omówiona w pracy również potwierdziła się, tylko częściowo.

Podsumowując w hipotezie głównej zaproponowanej, w pracy zakładano, że związek pomiędzy osobowymi, społecznymi i rodzinnymi uwarunkowaniami funkcjonowania młodzieży z niedostosowaniem społecznym a ich postawami wobec osób z niepełnosprawnością ruchową jest silny i istotny statystycznie. Hipoteza ta potwierdziła się w badaniach własnych zatem, tylko częściowo, ponieważ na jej podstawie można wysnuć wniosek, że niska samoocena, niektóre wartości ostateczne i instrumentalne, nietrwałe relacje rówieśnicze, retrospektywna ocena postaw rodzicielskich ojca w wymiarze odrzucenia i braku respektowania autonomii dziecka były współzależne (skorelowane) z negatywnymi postawami przejawianymi przez młodzież z niedostosowaniem społecznym wobec osób z niepełnosprawnością ruchową. Natomiast nasilenie niedostosowania społecznego i retrospektywna ocena postaw rodzicielskich matki nie były istotnie powiązane z negatywnymi postawami badanej młodzieży wobec osób z niepełnosprawnością ruchową.

Słowa klucze: uwarunkowania osobowe, społeczne i rodzinne, samoocena, system wartości, jakość relacji rówieśniczych, postawa rodzicielska, młodzież z niedostosowaniem społecznym, postawa pozytywna, postawa negatywna.

